

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:
Fysiske størrelse | Physical extent:

af N. T. Bruun.

Qvindedyder og Moderværdighed : poetisk
Epistel

Kjøbenhavn : Fr. Brummers Forlag, 1813
24 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

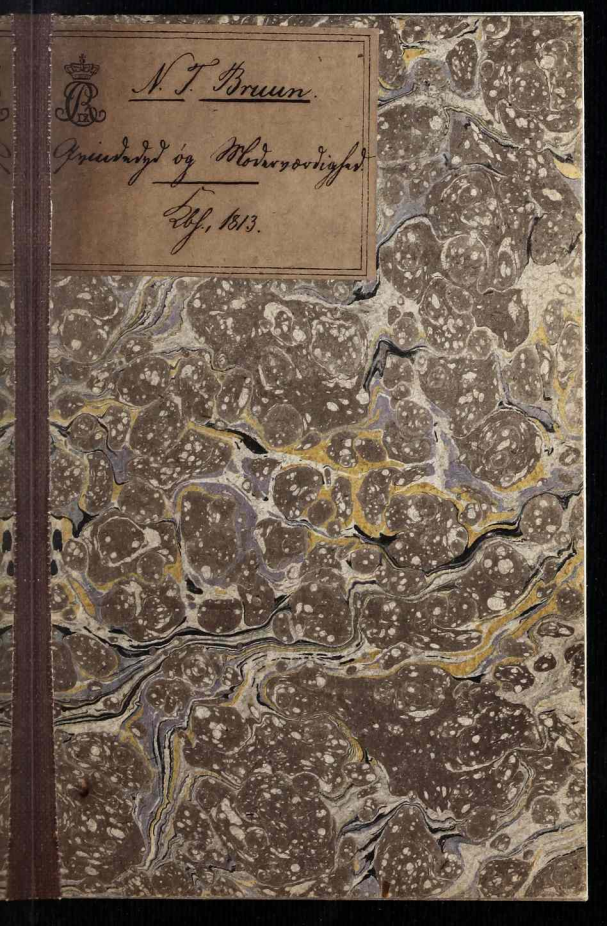

N. T. Bruun.

Grundræt og Historie

af 1813.

53. - 229.

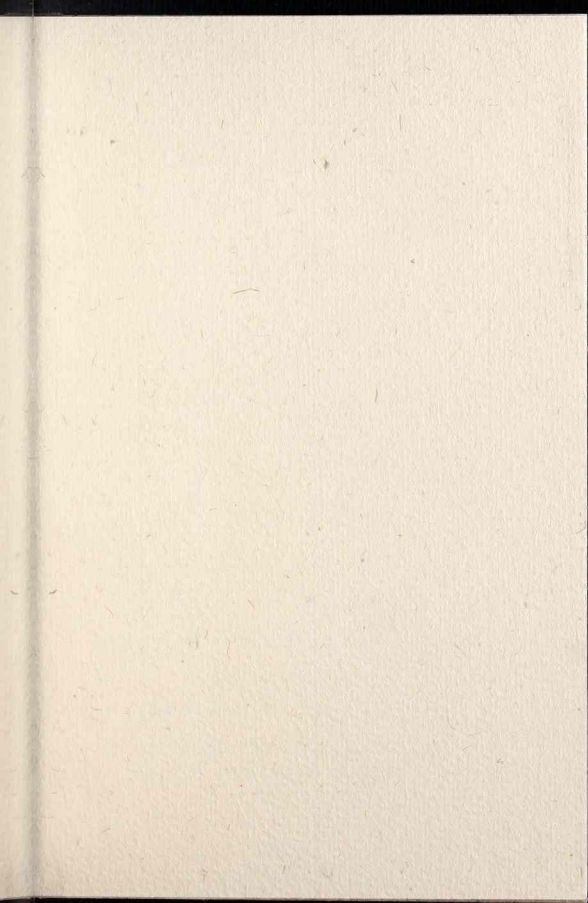
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

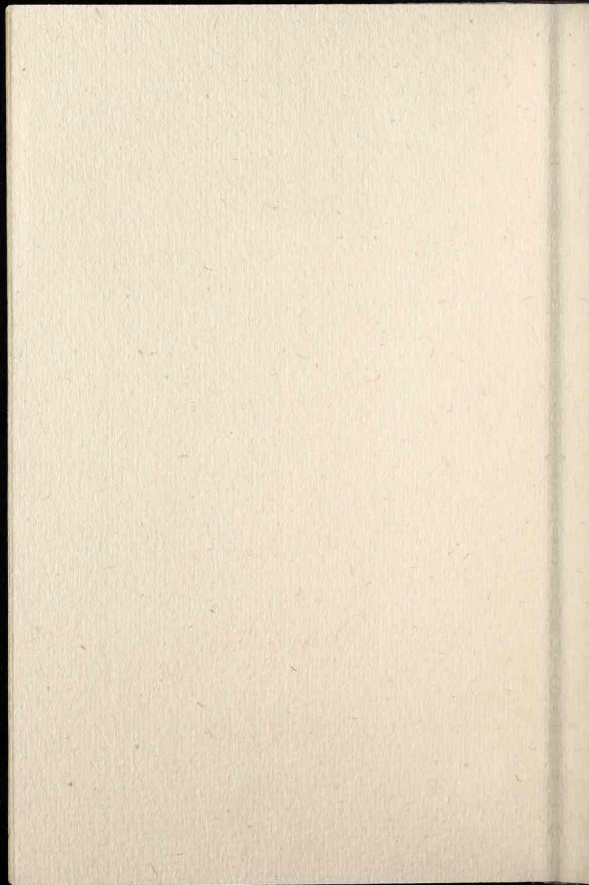

1 1 53 0 8 04754 8

+ REX

Qvindedyder
og
Moderværdighed.

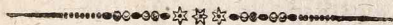
Poetisk Epistel

af

M. T. Bruun.

Hytaarsgave for Damer

1813.

Kjøbenhavn.

Trykt paa Fr. Brummers Forlag,
hos Ernst Andreas Herman Møller,
Hof- og Universitetsbogtrykker.

Eh bien! Vous, de ce sexe éternels ennemis,
Qu'opposez-Vous aux traits, que je Vous ai
soumis? —

Les femmes, dût s'en plaindre une maligne
envie,

Sont des fleurs, ornements du desert de la vie.
Reviens de ton erreur, toi, qui veut les flétrir:
Sache les respecter autant que les chérir;
Et, si la voix du sang n'est point une chimere,
Tombe aux pieds de ce sexe, à qui tu dois
ta mere.

Le merite des femmes

par

Gabriel Legouvé.

Forerindring.

Længe nærede jeg det Huse at oversætte det indtagende Digt, hvoraf jeg har taget foranstaaende Motto; men jo næiere jeg blev bekiendt med dets Skionheder, jo mere fælde jeg min Asmagt til at iføre dem et værdigt dansk Klædebon. "Velan!" sagde jeg til mig selv: "Du vilde give Pego us vés Tanker stet: prøv da efter Evne at udtregge Dine egne Følelser; og for at være vis paa deres Sandruhed, saa opfyld Din Siel med Billederne af Din egen Moder, af Hadersmanden Jens Peter Jense's Moder, af Kunskens og Nas

turens Datter Elisabeth Dahlén, og saamange andre af Rionnets Værdige, som det blev Din lykkelige Lod at kiende, ære og elske!" — Disse tænkte jeg mig og skrev; Publicums Dom vil sige mig, om jeg havde gjort bedre i at lade det være.

December 1812.

Forfatteren.

Qvindedyder og Moderværdighed.

Til Dig, hvis Dyders Minde i mit Hierte,
dybt som Naturen selv, indpræget har
det søde Modernavn; til Dig, som lærte
mig Ret og Pligt; til Dig, som steds: var
og er og til min sidste Time bliver
mit Ideal af Dyd: til Dig jeg skriver,
min sønne Moder! Ja, mit Kønne er
Dit elskte Billed! — Qvindens høie Værd
jeg solde fra min Tanke kunde fatte
hvad Dyden var, hvori dens Løn bestaaer;
ø, denne store Løn hver Ungling faaer

af Qvindekierlighedens rige Skatte
 den er det urdtømmelige Væld,
 hvoraf vi ose Trost og Haab og Held,
 naar Livets Storme om vort Hierte brage.
 Som Trostens Engle Qvinderne ledsage
 med Taalmod Manden ad hans Tornevei;
 naar han forsager, siver idelt Mærke,
 da har det fromme Qvindehierte Styrke;
 selv Jammers Klippevægt det knuser ei;
 hun deler trolig med sin Elskte Nøden;
 hun trosfast er i Livet og i Døden,
 og ingen Murren, ingen Klageløyd
 sig hæver fra det stille, blide Hierte;
 i sine Pligter finder hun sin Fryd,
 og smiler selv i Dødens bittre Smerte.
 Gud danned Qvinden bliid og from og stærk,
 hun blev — og Herren saae sit Messerværk.

Hvad er livsaligt som den hulde Qvinde?
 Hvad er som hendes Hierte engleligt?
 Hvo seer som hun en Glæde i hver Pligt
 som Brud, som Huustro, Moder og Veninde?
 Hver ædel Mø en jordist Seraph er!
 Vi tænke Dyden under Qvindens Billed!
 Hver kierlig Søn sin egen Moder seer
 hvor Raphael Madonnas Træk fremstilled.

O, alle fromme Sonner! knæler ned
 i Støvet for den høie Værdighed,
 som Almagt selv tillagde Navnet Moder!
 dets Priis igiennemhviret alle Kloder!
 Hvad Syn er helligt som en dydig Vis
 med spæde Søn i moderlige Arme?
 for ham hun freidigt vovede sit Liv;
 og heftigt blussende som Solens Varme

den Flamme er, hun nærer i sit Bryst
 for den, som Liv af hende har modtaget;
 med Dødens Angst hun for ham har draget,
 men i det Blund hun har den Spæde kyst,
 hun glemmer hver udfstanden Qual og
 Smerte;

hun viser elsket Fader elsket Son,
 udbiøder jublende: "Jeg har den Løn,
 "hvorfør hver Moder Livet offre vilde!" —
 og knugende ham tæt til Livets Kilde,
 som Gud fremvælde lod af hendes Bryst,
 hun føler Himlens Fryd: en Moders
 Lyst!

Du pleies, ledes, dannes vint den Spæde;
 den første Tand fremspirer — hvilken Glæde!
 og aldrig for en Moder Lærkens Sang
 saa sødt som Barnets første Stammen klang.

Læs i det glædedrukne Modersøie
 Henrykkelse og Angst, naar af sin Arm
 hun slipper Glutten, som til Faders Barin
 henvakler smilende med barnlig Nøie.
 Saaledes fra sin Elflings første Tied
 er Moderhertet idel Kierlighed;
 den samme Graad, som triffer paa hans
 Bugge,
 vil lige brændende hans Grav bedugge,
 om han, liig Knoppen, segner i sin Vaar,
 hvad heller, Egen liig, i Styrfens Aar.

Det er min Moders og hver Moders
 Billed!
 ja, dette er det hulde Maleri,
 hvorfor taknemmelig min Taare trilled!
 Som i et Speil Du seer Dig selv deri,

min Moder! evigelskede Veninde! —
 og tvivler nogen om min Sanddrubed,
 da lad Din Vandel tale i mit Sted:
 for dette Vidnesbyrd hver Tvivl vil svinde.
 So Sønners Kist i Broderharmonie
 udbryder: "Mødres Mønstre, gie vi!"
 Hiin omme Moder først var Elskerinde,
 gød Elfsøvs Himmel i sin Elstes Siel,
 fremtrylled ved et Smil hans bedste Held,
 bød ved et Kys hans Kummer at forsvinde:
 o, Forsmag paa Jehovas Salighed!
 o, første Kys, som Pigens Læbe giver!
 Du med Din Almagt Unglingen henviver!
 hun er hans Gud! ei af sig selv han veed!
 hans Siel tilbeder, og hans Hierte flammer!
 hvert Blik som Lyr fra Himmelen ham rang-
 mer!

men midt i sin Henrykkelse, sin Fryd
 han ærer Pligten og sin Piges Dyd.
 Med Uskylts Tillid ved sin Elfers Hierte
 hun hoiler liig det fromme, kielne Lam;
 ei Ahuelse om Svig fornærmer ham,
 af hvem hun Kierlighedens Godhed lærte,
 og snart som lykkelig og skyldfri Brud
 hun takker i hans Tavn Algodheds Gud!

Nu er den fagre Mo hans Huustro
 vorden;
 See, Omhed, Takke, Huuslighed og Drø-
 den
 forskionne hver en Plet i stille Hiem.
 Betsignet være hver elskværdig Kone!
 i hendes Hierte milde Dwyder throne,
 i hendes Gudsvoer spire Glæder frem;

En Nages Byrder dennehuld hun deler,
 hver Torn bortrydder hun ham paa hans
 Bet;
 Hun muntret ham, med Styrke ham besielet;
 hinanden nok, de savne Glimmer ei;
 dem huuslig Lykkes Genier omsvæve,
 de med hinanden, for hinanden leve,
 og naar eurgang en tom, besværlig Skif
 dem kaster ud i Verdens Stoi og Brimmel,
 de søge, finde i hinandens Blik
 Huuskredsens Billed, deres vante Himmel.
 Han tænker kun paa hende, hun paa hans
 adskilte selv, dog intet dem adskiller;
 midt i de stolte Marmorsales Brant
 for Begge Hiemmet's Glæde sig fremstiller.
 Ei Guldets Glimmer, Lysekroners Skin
 fremlokker Osker i beskedne Sind;

ei vadret Ribberbaand og gylde Stjerne
 opvækker i hans Hierte mindste Savn,
 og fra Juvelers Glans hun tyede gierne
 til elskte Mages omhedsfulde Favn.

O, disse Søleller sig ei forandre!
 vel Svimmelten af Elskovs Ruus forgaaer,
 men Kierligheden vover Aar for Aar,
 som Mand og Huustro med hinanden vandre,
 og Børn og Børnebørn forhøie den.
 See, Moderen oplever i sin Datter;
 i Sønnen bliser Manden ung igien;
 længstsvundne Fryd fremvinker Mindet atter;
 og har de sene Blomsters Farveskær
 skiondt ei den Ild, som fordums Vaar frem-
 trylled,
 som Liden med sin Afskob tilhylled,
 for Syn og Siel dog Farven quægsom er;

Den salmer aldrig, Diet den ei blænder;
 i Begges omme, gudhengivne Barm
 den stille Flamme tro og stadig brænder
 til, segnende fra elsket Afkoms Arm
 i Jordens moderlige Skød tilbage
 de ende frøe den lange Nætte Dage,
 hvori dem Herren Held og Lykke gav,
 og nu det sidste Haab: een fælleds Grav.

Jeg Kildred Moder, Hustru, Elsker-
 inde;
 men tusind Træk end ufuldendte er.
 Hvo kunde glemme Dvindens høie Værd
 som Datter, Søster og som huld Ven-
 inde? —
 En Fader segner under Sorgens Vægt,
 forglempt af Ven, forladt af stolte Slægts

ham Venſkab, Frendſkab, Haab og Alt for-
 lader!

O! har han da forglempt, at han er Fader?
 See, kjerlig Datter ſynker til hans Brøſt!
 ſom Arkens Due Himlen hende ſender;
 hør Engles Toner i den Frommes Roſt!
 hun raaber, kyſſende de runke Hænder:

” Jeg ſelv er ſvag; men Kraft er i min
 Hand;

” Lad ei Fortvivlelſe Din Siel fortære!

” Du gav mig Brød: nu ſkal jeg Dig ernære,

” og Gud vil lægge Styrke i min Haand!

” Jeg frygter Arbeid ei; jeg trodſer Nøden!

” Fat Haab! fat Mod, min Fader, og vær
 ſtark!

” Den Evtige velſigne vil mit Værk:

” Mit Fader frelſer Datteren fra Døden!”

Fra spæde Barndom har Naturens Magt
 alt Broderen ved Søsters Hierte lagt;
 snart Legetoi, snart Tøleffer de bytte;
 et Suk af ham fremkalder hendes Graad;
 de staae hinanden bi med Raad og Daad;
 giensfidig ømt hinanden de beskytte;
 og segner han paa Sygeleiet ned
 utrættet vaager Søsterkierlighed,
 og viger ei fra effet Broders Side;
 seent lange, ængstelige Nætter glide;
 hun tæller hvert besværligt Aandedrag;
 taalmodig hun med Luner overbærer;
 det Eneste, som hun til Lon begiærer
 er den Helbredtes Broder-Favnetag.

Nei! ingen Omhu Dvindeomhu ligner!
 og aldrig Trostens Ord saa saligt lød
 som naar det fra en Dvindedes Læber flød;
 thi, Brødre! dette hulde Kion velsigner!

Lykkelig den, hvem Himlen var saa god,
 at den en sand Ven inde ham har givet!
 hun blomsterstroer hans Fied igiennem Livet,
 hun luttret Glæden, hæver stunkne Mod;
 og dersom giftig Mod;angspil ham saarer,
 den hulde, quindelige Medynks Taarer
 som Balsom trænge sig i Bunden ind,
 og gyde Hvile i oprørte Sind.

En Qvindes Røst saa himmelsfødt husva-
 ler!

ei Læben blot — det fromme Qv taler,
 og overvunden Mandens vilde Harm
 i Taarer smelter ved den kielne Barm.

I, sem med Spottens giftbestænkte Baaben
 angribe dette værgeløse Kion:

skod aldrig nogen Qvindes Favn Jer aaben?
 og vandt I aldrig Kierlighedens Lou? —

Nei, aldrig I fortjende denne Lykke,
 og derfor heller aldrig I den nød!
 For Eder aldrig Elfskovs Døne led!
 Jer vilde ingen No til Hiertet trykke!
 Foruden Glæde Eders Vandring var;
 vor Jords Elysium I kiendt ei har;
 ei Livets bedste Blomst I saae at spire.
 I kiendte kun en giftig Urt: Satire;
 den planted I med Uerkiendtlighed
 trindt om paa vore hulde Søstres Veie;
 men de — det Bedste Jorden har i Eie! —
 kun saae derpaa med kierlig Skaansel ned;
 det Eneste, hvormed de Jer giendreve,
 var: at som før vort Haab og Held de bleve.

Lad derfor end en Boileau fremstaae
 og Handsken til de hulde Dvinder kaste;
 kan end hans Digt Udodelighed naae,
 hans Emne vil dog stedse Sandhed laste.

Beskædret Biddet end den hvasse Pilt,
 den vækker dog kun Avinds, Ondskabs Smil,
 naar P e g o u v é, som Qvindens Dyder maler,
 som af sit Hierte til hvert Hierte taler,
 en Talsmand har i hver en adel Varm.
 Ham elsker hver en Fader, Mand og Broder,
 ham elsker hver, som elskede sin Moder,
 som fandt sit Eder i en Qvindes Arm.
 Hil dem, som Sandheds Herredomme hylde!
 som føle hvad vi Alle Qvinden skyldte,
 som tolked mundtlig, skriftlig hendes Roed!
 naar Biddets Satyrlatter overstemmes,
 naar Spottedigterne alt længst forglemmes,
 vil hines Udsagn høres, æres, troes;
 hvad Mah bek, Baggesen, min Fader
 til Hæder for det elskelige Kion,
 vil estre deres Døb paa Jorden leve,
 og Qvindens Smil skal være deres Løn. —

Fremfætter end et fro oprigtigt Speil
 for hver af Qvindernes saakaldte Feil:
 hvis er da Skylden, at de have Lyder?
 Hvo søger selv at quæle deres Dyder? —
 Forførereren, som hører til vort Kion!
 see, Pigen fødes svag og øm og fielen;
 hans Koes er: "Du er nok, naar Du er skion!"
 han drypper hende Smigers Gift i Sielen;
 Vorherttet smelter i det unge Bryst,
 og tabt er Dydens Fred og Uskylds Lyst!
 Sielsbøielighed er hver Qvindes Gave,
 som tidt med Taarer hun betale maa;
 hun seer de usle ei, som rundt om staae,
 hvis Maal er hendes Dyd at undergrave;
 det lykkes! Paffen seirer! af, hun faldt!
 hun seer sig Alt og Selvbevidsthed rovet!
 og han, ved hvem den Arme tabde Alt,
 selv træder hendes Angte ned i Støvet! —

Ja, boielig er Qvinden, men ei svags
 tidt som vort Mønster straaler hendes Styrke;
 naar vi ei skimte Lys i Modgangs Mørke
 seer hendes Nie Haabets klare Dag;
 i Fakkhed sætter Mandens Siel sin Ere;
 men dog den Vægt han mægter ei at bære,
 den tager hun taalmodig, uden Bram,
 og taus og tillidsfuld bestjømmer ham.
 Hvormangen Qvinde stod ei som Heltinde?
 Har Danmark glemt Margretha, Nors
 dens Ky?
 end lever Leonora Uhlfeldts Minde,
 forviist, i Jammer, fredløs, uden Ly!
 O, elskeligst er stedse Qvindens Hierte,
 naar hun ei anden Koes og Lon begiærte,
 end den, at være Qvinde, hoortil Gud
 med tuusnd Ynder rusted hende ud.

Om hendes Tinding Hielmen blodig Pinner,
 i hendes Haand ei somner sig et Sværd;
 med Dwindeligheds Gloria fremtrinner
 hun hævet ved sit bedre, sande Værd.
 I Legemskraft ei ligger Dwindens Styrke;
 hun være stærk i Siel og lys i Aand;
 i Hvilens Stund hun skionne Kunster dyrke,
 slaae Digterharpen, dersom hendes Haand,
 veiledet af Geniet, kan berøre
 de Strenges, som for glædedrukne Dre
 fra Mûntbers Datters Trylleharpe
 Klang,
 da hun henrundne Sekels Afsted sang. *)

*) Hvo kiender ei hien skionne Afstedssang
 ell det forløbne Aarhundrede af
 Frue Frederikke Bruun fødte Mûntber?

Saaledes Under, Aand, Talenter, Dyder
afverlende grundfæste Kionnets Magt.

Dig, elskte Moder! jeg mit Udfast byder;
kun Sandheds rene Offer har jeg dragt.

De Blomster, hvoraf min Bouquet er bundet,
hos Dig i tro Foreening jeg har fundet.

Som Moderværdigh:dens Ideal
bestandig for min Siel Du skaale skal. —

Taknemmelige Inæle vi for Eder,
o Qvinder smykkede med Gudet's Krands!
omskraalede af Eders Dyders Glænde
I trylle Hjertet — og det omt tilbeder!
O, Mødre, Døttre, Koner! bliver ved
med Kierlighed os at lykksaliggjøre!
thi I allene Himlens Salighed
i Eders Smil til Jorderig nedføre.

Hver Søn, som hvilde ved en Moders Bryst,
 hver Mand, som blev af kierlig Biv omslynget,
 hver Fader, som sit elskte Barn har knyst,
 hver Ungling, til sin Piges Barm opklynget,
 udbryde vil: " Ei Edens Held er tabt!
 " dybt fele vi det aldrig kan forsvinde! —:
 " det nye Paradiis har Herren skabt,
 " hvor Manden seer sig elsket af en Qvinde!"

